

SZEMLÉLŐDÉS ÉS NÖVEKEDÉS A CSENDEN

Varga László

1956-ban született,
1982-ben szentelték
pappá, 2017 óta
a Kaposvári
Egyházmegye
püspöke.

Ha az imáról van szó, akkor egy nagy „T” betűt kellene kitennem magamra: tanulóvezető vagyok. Minden nap újra tanulom az imádságot. Imákat tudunk és ismerünk. Van rengeteg imakönyvünk, imákat tanítottak nekünk a szüleink, a hitoktatóink. Jézus egyetlen imát tanított meg a tanítványainak. Két perc talán, ha lassan mondom; Jézus ugyanakkor egész életében példát adott tanítványainak arra, hogy miként kell imádkozni, ugyanis az ima maga a kapcsolat. Belépés a kapcsolatba, ahol a tét maga az életünk. Isten teljes a szeretetében, teljes az igazságában, teljes a létében – nekünk kell változnunk. Kockázatos dolog imádkozni, mert ha tényleg komolyan vesszük, akkor változnunk kell.

1986. szeptember 18. óta végzem a csendes szemlélődést, és még mindig tanulom, mert közben változom, a kapcsolat változtat. Örülök ennek, ezért újra és újra kell tanulnom a kapcsolatot. Akik házasságban élnek, pontosan ismerik ezt az utat. Hiába mondd az a másoknak, hogy ismered, szeretted, de ha tényleg szeretted, akkor meg is változtál. A szeretet megváltoztat. Ahogy múlnak az évek, s a korunk, az egészségünk változik, újra kell tanulnunk a kapcsolatot. A Szentlélek a változásnak a lelke, így változtatni szeret ne, hiszen egyikünk sincs kész még a szeretetben. Mindegyikünknek növekednünk kell, és a mérték maga Jézus Krisztus. „Úgy szeressétek egymást, ahogy én szerettelek titeket” (Jn 13.34). Még nem tartok ott, de megengedem a Szentléleknek, hogy formáljon, alakítson, vezessen a szeretetben való növekedés útján.

Egészen váratlanul bukkantam rá a csendes szentségimádásra. Mindig tevékenykedtem, mindig szerveztem valamit, mert valami nagyon szépet akartam tenni az egyházért. Azt gondoltam, úgy tehetek, ha folyamatosan projekteket hajtok végre, ám gyakran frusztrált lettem, rendszeresen nehéz helyzetekbe kerültem. A karizmatikus megújulási mozgalom megismerése óriási ajándékká vált számomra, mert a Szentlélek attól kezdve nem pusztán teológiai tétel volt, hanem tapasztalat. Egészen új helyzetbe kerültem, mert egy egészen konkrét helyzetben találkoztam a Szentlélek újjáteremtő erejével.

Egy gyomorfékely-műtét előtt álltam, imádkoztak értem paptestvérek és még sokan mások, és egy pillanat alatt megszűnt a betegségem. Átélttem a testemben azt, hogy ez ma is megtörténhet. A Szentléleknek tulajdonítottam, mert ehhez kapcsolódott egy tapasztalat – karizmatikus testvéreink úgy mondják, hogy Szentlélekben való újjászületés.

Eszembe jut a püspökképzés. Amikor fölszentelnek bennünket püspöknek, összegyűjtik Rómába a frissen szentelteteket, és szerveznek egy tíznapos püspökképzést, lelki gyakorlatot. A záró elmélkedést Raniero Cantalamessa atya tartotta, aki a Pápai Ház lelki gyakorlatait vezeti. Emlékeztetett az egyház első püspökeinek Szentlélek-tapasztalatára. Ők mindnyájan és valóságosan átélték a pünkösdsöt. Véleménye szerint ez a jelen egyik nagy hiányossága, és új lendületet adna az egyháznak, ha a püspökök megélnék ezt a karizmatikus tapasztalatot. Örülök, hogy ebben részem volt, nem püspökként, hanem már jóval előtte. Minden megújult! Megújult a kötött ima, a zsolozsma, megszólalt a szentmise, és egészen új tapasztalatot

szereztem a prédikációról. Immár nem egyszerű kötelességet, nem pusztán elvégzendő feladatot jelentett a szolgálat. Mindig igyekeztem megtartani azt, amire tanítottak. Egy jó pap elkezd hétfőn készülni a prédikációra: én is így tettem. Imádságos lélekkel hívtam a Szentlelket, készültem, leírtam, megtanultam. A problémám az volt, hogy a sekrestye a mise előtt csata-térré vált. Odalett minden áhítat, mert mindenkinek akkor jutott eszébe, hogy mit szeretne a paptól kérni, kérdezni. Szertefoszlott az a lelkiület, amiben megszületett a prédikáció, amit nekem el kellett mondani.

Várpalotán voltam káplán, miséztem reggel, gyerekeknek, fiatal családoknak. Utána kimentem a körzetbe olyan helyre is, ahol négy néni volt és egy bácsi, és azt mondogatták: „Tisztelendő úr, ne erőlködjön, mi elmondjuk a rózsafüzért, mert nekünk kötelező, maga elmondja a misét, magának meg az kötelező, nem kell prédikálni, mind a ketten jól járunk.” Azt mondtam nekik: „Ha én elhallgatok, akkor a kövek fognak megszólalni... – inkább beszélek, nyugodtan mondják a rózsafüzért.” A Szentlélek ajándéka volt, belső készítésem volt hirdetni az igét. Nem hallgathattam arról, amit láttam, átéltem.

Szintén várpalotai káplán koromban gyakran féltem attól, hogy nevétségessé válok a beszéd alatt. A nevétségessé válástól nem csak a papok félnek, attól általában mindenki fél. Mindent elengedve kiállni, beszélni és ráhagyatkozni a Szentlélekre: teljesen új műfaj volt, ezt nem tanították a teológián. Homiletika-órán azzal kapcsolatban kaptunk útmutatást, hogyan kell prédikálni. Ahogy a tanítványok mindent megtanultak a halászkolában arról, hogyan kell halászni, arról viszont semmit nem hallottak, hogyan lehet vízen járni. És közben én is ezt a tapasztalatot kaptam, hogy lehet vízen járni. Ez félelmetes volt az első alkalommal, mert azt kaptam, ima közben, hogy engedjem el a szöveget. A készültem abból állt, hogy folyamatosan minden nap imádkoztam azokért, akik eljönnek a templomba, készítse elő Isten a szívüket az igazság befogadására. Ugyanakkor imádkoztam magamért is, hogy meghalljam azt, amit a Lélek mond az egyháznak. Amikor először ki mertem állni szöveg nélkül prédikálni, a mise után bejött egy férfi a sekrestyébe – akkor tért haza, tengerész volt, éltében először láttam –, és nekem rontott azzal: „Hogy képzeled, hogy kipredikál engem?!” Igyekeztem megnyugtatni, hogy kizárólag magamról és a Jóistenről beszéltem. Ha ezt ő magára vette, az a Szentlélek csodája. Nem tudhatom, mi van a hívek szívében. A Szentlélekben bízva lehet csak elindulni. Nem csak az én mondataimat, hanem a jelenlevők szívét is számon tartja, mert ő ismer bennünket belülről, jobban, mint mi saját magunkat. Új tapasztalat volt ráhagyatkozni a Szentlélekre. Ezzel a férfival még egy-két dolog történt, rendezte a házasságát, életgyónást végzett, és gyónás közben egy betegségből meggyógyult, de erről én nem tudtam.

Nemcsak az fantasztikus, hogy úgy döntünk: elkezdjük követni Krisztust, de az is, hogy ráhagyatkozunk a Szentlélekre. Ha vágyunk az imádságra, akkor meg kell tanulnunk figyelni a Szentlélekre, és ráhagyatkozni az indításaira. Ezt olykor egyesek veszélyes dolognak tartják, mert túlságosan szubjektív, ám az élet azt mutatja, hogy mégis működik. Természetesen mindezt kontrollálni kell, és erre az egyháznak megvannak az igényes és életszerű eszközei. Ilyen lehet a lelkiezetés, a gyóntatás,

az egyházi tanítás, a kinyilatkoztatott igazság. A Szentlélek nem ezek ellenére és ezekkel szemben működik.

Így kerültem a csendbe. Azt kértem a Szentlélektől, hogy szeretnék találkozni Jézussal. Nem is sejtettem, hogy mit kérek, de egyszer csak kibukott belőlem ima közben, és aztán megtörtént csak nem úgy, ahogy én gondoltam. A Jóisten abszolút szabad velünk szemben. Mindig és mindenre vannak forgatókönyveink, ő ezeket általában nagy érzékkel elkéri, és vagy visszaadja másként, vagy ad egy teljesen másikat. Ez az ő szabadsága. Ha átadtam magam neki, akkor tisztelnem kell a szabadságát. Általában nem tiszteljük, megsértődünk. Ha Isten nem azt teszi, amit akarunk, nem úgy, ahogyan akarjuk, akkor vagy nincs, vagy nagyon rossznak tartjuk magunkat, vagy pedig megsértődünk, és aztán abbahagyjuk az imát. Katolikus keresztények először mindig az imát hagyják abba. Szépen lecsökkentik, aztán abbahagyják, mert annyi feladatot kell elvégezniük, mert annyi jó dolgot kell tenniük. Ez katasztrofális, ha szerzetesek vagy papok csinálják. Mert rengeteg feladatunk van, tényleg nagyon sok van. Aki oda-szánja magát, rengeteget fog dolgozni. Mit hagyunk el először? Az imát. Teréz anya nővérei azt kérték Teréz anyától, hogy a számtalan útszéli haldokló miatt legyen szabad lerövidíteniük az imát, mert nem győzik a munkát. Teréz anya pedig azt mondta, ha nagyon sok a haldokló, akkor kétszer annyit kell imádkozniuk, mert nem fogják bírni. Ha csökkentitek az imát, akkor két hét múlva már nem Krisztust látjátok a haldoklóban, hanem valaki mást. Az ima, nem az imák elmondása, hanem ebben a kapcsolatban való lét azt az ajándékot adja, hogy egészben kezdünk látni. Egészben látjuk önmagunkat, az egyházunkat, a világunkat és egyszerre a természetet és a természetfölöttit. Mert a kettő össze van kapcsolva.

Amikor ezt kértem, nem sokkal utána kaptam útlevelet: nem ment könnyen. De végül elhagyhattam az országot Nyugat felé. Egy hónapra útra mentünk néhány barátommal. Azokat a közösségeket akartam meglátogatni, amelyek a II. Vatikáni zsinat környékén születtek. Nem „galambdúc” közösségek voltak – a galambdúc azt jelenti, hogy beszállnak a madarak, kipihenik magukat, aztán továbbrepülnek –, hanem vagy életközösségek, vagy olyan mozgalmak, melynek tagjai nem csak vegetálnak és önmaguk körül forognak, hanem képesek növekedni. Ilyeneket kerestem, volt néhány címem, aztán elindultam először Svájcba, Franciaországba és Németországba. Taizében voltunk, és ott döbbenet meg azon, hogy nem az akció, hanem az imádság fontos. Rengeteget imádkoztak a szerzetesek. Akkor azt gondoltam, ez szép-szép, de én ezt nem tudom. Továbbmentünk, Párizsban a külvárosban megkerestük a Szeretet Misszionáriusainak – Teréz anya közösségének – férfi ágát. Ők hajléktalanokat fogadtak be minden nap, mintegy hatvan-hetven embert. Azt kérdeztem a pásztortól, ezt hogy bírják, hogy lehet ezt derűs szívvel és ilyen természetes alázattal csinálni. Ezek az emberek büdösek, koszosak, agresszívok és nem változnak, ti pedig derűs szívvel befogadjátok, megmosdatjátok és megettetitek őket. A válasz nagyon egyszerű volt, azt mondták, mennyünk fel az emeleti terembe. Fölmentünk egy teljesen üres szobába, amelyben egy tabernákulum és egy térdeplő volt, s egy testvér ott volt. Heten voltak akkor a testvérek. A hétből egy mindig ott volt a többiért. Azt mondta, hogy ez a semmittevés. Akkor hallottam ezt először, meglepődtem, mert

én úgy gondoltam, a titok még több szervezés, még nagyobb precizitás és munkakedv.

Aztán Párizs belvárosában a Foucauld-testvéreknél laktunk. Négy férfi fogadott be bennünket egy kétszobás bérlakásba, ami azt jelentette, hogy az egyik szobába húzódtak össze, míg mi a másikban kaptunk szállást. Munkáspap is volt közöttük, mindegyik dolgozott valahol. Amikor a hivatásuk titkáról kérdeztem őket, akkor a Szeretet Misszionáriusaihoz hasonlókat mondtak: minden vasárnap délután két óra teljes csend.

Aztán a Bárka-közösséget látogattuk meg, ahol ugyanez volt a kérdésem: hogyan lehet együtt lakni, együtt élni testvéri közösségben olyan emberekkel, akiket nálunk intézetekbe, pszichiátriába dugnak? Hogy lehet ezt örömmel szeretettel, békével bírni? Akkor egy lány azt mondta, menjünk utána, elvitt bennünket egy helyre, ahol 5 órától 23 óráig csendes szentségimádás folyt. Mindig ott van néhány testvér a többiekért is. Azt mondta, hogy ez a titok. Kimondta azt, ami aztán a püspöki címerembe került: Az Oltáriszentségben megtört Krisztus és a megtört ember ugyanaz.

Ezt mondja Teréz anya a nővéreinek és fivéreinek: „Addig kell szeretettel szemlélnetek az Oltáriszentségben jelen lévő Krisztust, amíg elmenvén felismeritek és megszeretitek az útszélen fekvőben jelenlevő Krisztust.”

A misén kimondjuk az eucharisztia fölött, hogy „...ez az én testem...” Krisztus azt mondja nekünk: ti Krisztus teste vagytok, és ebbe a testbe beletartoznak azok, akik éheznek, szomjaznak, idegenek, betegek, ruhátlanok, börtönben vannak. Mindenki, akit mi leírunk, vagy akitől félünk. Amit ezek közül tettetek, azt nekem tettétek, vagy nem tettétek. A konstantini fordulatig az egyházban ez egységben volt. Az adományokat a szentmiséén nem vitték haza, hanem elvihette a másik, akinek szüksége volt rá. Gondoskodtak egymásról és nem volt közöttük szűkölködő. Ez prófétai jel volt. Ma ez az egyházközségeinkben nyomokban sem található meg, úgy gondoljuk, majd a karitás, a kórházak vagy a szociális intézetek megoldanak mindent. Meg kellene változnia a gondolkodásmódunknak. Mégpedig úgy, hogy az imából, a szemlélődésből indulunk el, és így felismerjük Krisztust. Ne csak az eucharishtiában, mert ott könnyebb – bár sokaknak az is nehéz, hogy elhiggyék, hogy tényleg jelen van. Ismerjük fel ugyanazt a Krisztust a szegényben, a sebzettben, a betegben, a nélkülözőben, az aszociálisban, mindenki, aki számunkra kerülendő, mert veszélyes, mert teher és kiszámíthatatlan.

Amikor ezt felismertem, akkor arra az elhatározásra jutottam, hogy ha hazajövök, megpróbálom. Jézus Krisztus ugyanaz Franciaországban, mint Várpalotán. Másnap, amikor hazajöttünk, letérdeltem, és így kezdődött az a csodálatos kaland, ami a mai napig tart. Mert mind a mai napig a legfontosabb idő az életemben, amikor nem csinállok semmit. Semmittevés az Úr előtt. Hagyom, hogy ő dolgozzon, és azon „szórakozom”, hogy hálaival ünneplem a műveit, azt, amit tett. A Szentlélek megmutatja. Ez elég, elég az örömhöz, elég a kapcsolat mélyüléséhez. Föltáru a misztérium, ami nagyon hiányzik az egyházból. Az akció ezerszer fontosabb, mint a misztérium. Az valami lila köd. Hallottunk róla, de igazából abban hiszünk, amit mi tettünk. Azt elhisszük, de amit Isten tett... Pedig Jézus mondja, az ő Atyja szüntelenül munkálkodik, akár éjszaka van, akár nappal. Nem mi vagyunk a középpont. Ez a csendes szentségimádás kibontotta azt az

ajándékot, ami már a megtérésem és a Szentlélekben való újjászületésem óta megvolt, de egyre beljebb vitt abba a titokba, hogy ő a középpont, és én az asszisztens vagyok, akinek meg kell értenie, hogy mit akar. Mert hát én tudom, mire van szüksége az egyházmegyének, a papoknak... Tényleg? Elég egy kérdőjelet odatenni, aztán feltárul valami más. Ha elakadok, és ott aszalódom az Úr előtt, semmit sem csinállok, csak próbálok figyelni, próbálok befogadni, amit mond, akkor az első, hogy magammal szembe-sülök, miközben én meg akarom oldani a helyzetet. Nem megoldást kínál, hanem meghív a változásra, a megtérésre. Ha a test egyik tagja elkezd gyógyulni – mondjuk, a püspök gyógyul –, akkor csoda történik. Vele gyógyul a többi is, anélkül, hogy hozzányúltam volna.

Amikor Kaposvárra kerültem plébánosnak, akkor nagyon megosztott közösség fogadott. Négy párt volt, és mindegyik azt akarta, hogy az új pap azt csinálja, amit ő. Elég izgalmas helyzetbe kerültem, és hát a hírem is rettenetes volt. Úgy érkeztem, hogy már mindenki tudta rólam, hogy bulányista voltam, karizmatikus, két nyomorékkal jöttem a plébániára. Két embert befogadtam az első plébániámra, együtt éltem velük. Ezt a koktélt (bulányista, karizmatikus és sérültek gondozója) nem lehetett befogadni. Iszonyú ellenállásba kerültem. Akkor azt gondoltam, ez egy szellemi harc, és én nem fogok senkit meggyőzni a saját igazamról. Meghívtam néhány testvért, akiket már megismertem, hogy fogjunk össze. Egyetlen dolgot kérek: havi egy napot kenyéren és vízen ajánlj fel az egységért, az egyház egységéért. És imádkozz az egységért. Pár hónap alatt letették a fegyvert, akik támadásba lendültek. Harminchét éves voltam, amikor plébános lettem. Kaposvár akkor már püspöki székhely volt. Az egységet ezzel az egyszerű gyakorlattal helyreállította a Szentlélek.

Isten a csend barátja, mondja Teréz anya, és nem az a fontos, amit mi mondunk neki, hanem az a fontos, amit ő mond nekünk. A szemlélődésben semmiféle különleges karizmatikus tapasztalatról nem tudok. A csendben más történik. Találkozás. Hallhatóvá válik a szeretet diszkrét hangja, de ahhoz idő kell. Ugyanúgy, ahogy a kapcsolatainkban. Ha szerettek valakit, akkor nemcsak másodpercekig beszélek vele. Időt adok neki, mert idő kell ahhoz, hogy meghallhassam, mit mond a szeretetnek. Meg kell tanulnunk egymás nyelvét. A másik tudja az enyémet, de én nem tudom az övét. Meg kell tanulnom azt a személyes nyelvet, hangot, ahogyan hozzám beszél. Meg kell hallgatnom és hallanom, hogy mit mond. Ehhez nem kell semmilyen vízió, látomás, elragadtatott állapot, semmi. Egyszerűen idő kell. Ha valaki belép a szemlélődés csendjébe, idő kell, hogy a gondolatai és a szíve lecsendesedjenek. Azért, hogy lehessen aztán hallani és meghallgatni, hogy mit mond a Szentlélek. Az idő mellet meg kell tanulni a jelenlétet. Ez sem könnyű. Talán Pilinszky-nél olvastam, hogy állandó jelenvesztésben élünk. Vagy a múlt törmelékein matatunk, vagy a jövőt tervezzük. Nem könnyű megtanulni a jelenlétet. Isten pedig az örök jelen. Nem múlt, nem jövő, hanem jelen. Ő az, aki van. Mi nagyon nehezen tudunk lenni. Mindig tenni akarunk valamit, valamilyen formában kimozdulunk. Jelenlétvesztésben élünk. Meg kell tanulnunk megérkezni ahhoz, aki örök jelen. Ez tanulható és tanulandó, mert ha a kapcsolatba akarok belépni, tehát nem imákat akarok elvégezni, hanem be akarom fogadni ezt a kapcsolatot, akkor be kell fogadnom a jelent, a „jelen-lét” ajándékát.

A szentségimádásról a legrövidebb megfogalmazásom: szeretettel szemlélni a titkot. Szeretettel: ez azt jelenti, hogy be akarok vonódni a kapcsolatba, szeretnék osztozni benne. Ahogyan a szerelmesek mindenfélét elmondanak egymásnak, vagy ahogyan a kisgyerek az édesanyjának vagy édesapjának elmond mindenfélét. Jelentéktelen dolgokat, de mindent, mert szereti, mert osztozni akar vele, mert azt akarja, hogy a másik befogadja őt.

Jézus azt mondja, hogy aki szeret, annak kinyilatkoztatja magát. Ha szeretettel szemlélem, akkor ő is osztozik velem. Ez teljesen normális állapot. Ne gondoljunk semmiféle meditációs lebegésre vagy elragadtatott állapotra. Én még sosem voltam ilyen állapotban, és nagyon remélem, hogy nem is leszek. Azt is remélem, hogy semmiféle vízióm nem lesz.

Szeretettel szemlélni. A Szentlélek elfogadása azt jelenti, hogy lemondok arról a kényszerről, hogy én irányítsak. Mindig irányítani akarjuk a világot. Isten teremt, mi pedig elvárásokat támasztunk, és feltételezzük, hogy amit teremtett, nem jó. Meg kell javítani! Másképpen lett volna jó! Hogy néz ki ez a történelem, hogy nézek ki én, hogy néz ki ez az egyház? Valamit tenni kellene! Igen, de előbb jó lenne meghallani őt, és azt tenni, amit ő kér.

Mindegyikünkben ott a vágy, hogy megértsenek bennünket. Jézus olyanokra bízta az egyházat, akik nem értették. Az utolsó pillanatban sem értették, mert a mennybemenetel alkalmával is azt kérdezték, mikor állítja helyre Izrael országát. Szó sem volt róla. Ők végig ezt hallották meg, miközben ő Isten országáról beszélt. Egy ilyen csapatra, akik nem értették, rábízta az egészet. Mekkora bizalom!

Meg kell tanulnunk meghallgatni és megérteni Istennek a mondanivalóját. Nem csak az igén keresztül, hanem a lelkiismeretünkön, a tanulmányainkon, a körülményeinken keresztül is. Abban, ami történik velünk, azokban, akikkel találkozunk.

Egészen közvetlen, személyre szóló kérése is lehet Istennek. Amikor Nemzetközi Karizmatikus Konferencián voltam Rómában, ahol Teréz anya és Suenens bíboros voltak az előadók, akkor Teréz anya előadása alatt – mert ismertem ezt a hangot, a csendet –, csak ennyit hallottam meg: Oszd meg az életedet a szegényekkel! Teréz anya angolul beszélt, én ezt magyarul hallottam. Ezt nem Teréz anya mondta, hanem Jézus. És akkor tudtam, hogy ő. Ahogyan egy édesanya, mivel ismeri a gyermeke hangját, kihallja a tömegből is, hogy az én gyerekem ott van és ő kiabál. Ilyen, amikor egészen személyes kapcsolat alakul ki, és ehhez idő kell. Ezt meghallottam, szokásom szerint belelkesezttem és elmagyaráztam Jézusnak, hogy mit mondott. Elmondtam, hogy megosztom az életemet értelmi fogyatékosokkal. Ezt ő nem mondta. De mivel nekem a legszegényebbek az értelmi sérültek voltak, mert ők képtelenek az érdekeiket minimálisan szinten is képviselni, és az arcukra van vésve a sérülésük, nem tudják elrejteni, mindenki látja, kiszolgáltattak és sebezhetőek. Lelkesedtem, és mindjárt meg is mondtam Jézusnak, én elmegyek Ipolytölgyesre, mert ott van egy katolikus otthon, ahol értelmileg sérültek vannak. Felhívtam Paskai bíboros urat, valamikori püspökömet és rektoromat, hogy szeretnék vele találkozni. Adott időpontot, és elkezdtünk beszélgetni. Elmondtam neki, hogy milyen fantasztikus indítást kaptam a Szentlélektől. Aztán megkérdezte: a püspökével beszélt? Mondtam, hogy nem, én

biztosra akartam menni, egyből hozzá jöttem. Rámutatott, hogy megint megkerültem a szolgálati utat, pedig pap vagyok és a püspökömnél kellett volna kezdeni. Utána azt mondta, ha a püspököm elenged, átvesz, mert szüksége van Ipolytölgyesen papra. Ezt már tudtam, ezt is leellenőriztem. Biztosra akartam menni, ha ugye már Jézus megszólított.

Ezzel csak azt akartam érzékeltetni, hogy nem könnyű engedelmeskedni olyan egyszerűen. Felhívtam a püspökömet, aki mondta, hogy nem ér rá. Tudtam, mit kell mondani: „Püspök úr, a hivatásomról van szó!” „Azonnal gyere!” Azonnal mentem, és végig azon imádkoztam Esztergomtól Veszprémig, hogy a püspököm értse, meg milyen fantasztikus indítást adott nekem a Szentlélek és engedelmeskedjen. Teljesen biztos voltam, úgyszólván amikor leültem, azt mondtam: „Püspök úr, vigyázzon, mert amit ön mond, azt én Isten szavának veszem és megteszem.” Azt mondta, neki még ilyet pap nem mondott, hogy az ő szava az Isten szava. Én viszont annyira biztos voltam benne, hiszen én ezt az indítást kaptam! Azt, hogy én kissé átirtam a saját vágyaim szerint, nem vettem észre. Elmondtam neki, milyen fantasztikus indítást kaptam Rómában: megosztom az életemet fogyatékosokkal. „Jaj de jó, végre van egy pap, aki mozdulni akar, irány Somogysámszon!” Csodálkozva kérdeztem, hogy az meg hol van. Megmutatta a térképen, és elhelyezett Somogysámszonra. Egy hatalmas üres plébániára, ahol egyetlen sérült sem volt, csak én. Folytattam azt, amit Várpalotán már több mint egy éve végeztem, s minden nap mentem az Úr elé, folytattam a semmittevést, hogy megértsem, hogyan lesz ebből osztozás a szegényekkel. Aztán először azt kérte tőlem, ne egyedül végezzem a szentségimádást, hívjak meg másokat. Lelkesen elkezdtem hívni az általam ismert közösségekből az embereket, és hát megtelt a ház. Elkezdtek jönni az emberek a csendes hétvégékre. Egyszerű kínálatom volt, nem beszélgethettek és nem kaptak enni, mert hát meg kell hallani, hogy mit mond a Lélek. Este természetesen ettünk, ittunk és jól éreztük magunkat, de napközben teljes csönd és teljes böjt volt. El is felejtettem, mire indított a Szentlélek, mert annyira élveztem ezt az újat.

Aztán meglátogattam a barátomat, akit egy évvel azelőtt ismertem meg. Harmincöt éve feküdt mozdulatlanul. A végtagjai elsorvadtak, etetni, mosdatni kellett, hogy éljen. Miután én elkerültem Várpalotáról, íratott egy levelet, hogy szeretne bejutni egy olyan otthonba, ahol imádkozhat. Édesanyja meghalt, teher volt ott, ahol volt. Akkor én meglátogattam, és lelkesen azt mondtam, hogy megszervezem az egészen. Mindenben megegyeztünk, és hazamentem a semmittevésbe. Aztán csak egy kérdést hallottam: miért nem fogadod be? Erre nagyon megijedtem, féltem és örültem. Ez a kettő mindig megjelenik, ha lép az Úr, mert változás jön. Kiszámíthatatlan minden, ugyanakkor meg örül az ember, mert megteheti, amit kér. Én elmagyaráztam neki, hogy: „Uram, hát tudod, hogy a gerincem sérült és nem működik.” Annak ellenére, hogy már majdnem húsz éve mozgássérültekhez jártam, a Marczibányi térre és máshova, de azonnal találtam kifogást, mint Mózes. Azután végül Hét évig éltünk együtt a plébánián, és nekem hét év alatt soha nem volt gondom a gerincemmel. Egyetlen egyszer sem kellett feküdnöm a gerincem miatt, előtte mindig.

Mindezt azért mondom el, mert kontrollálni kell az indításokat, mert könnyen becsapjuk magunkat. Nem élek házasságban. Aki házasságban

él, annak van kontrollja: a felesége, a férje meg a gyerekek. Pap vagyok, nekem a kontroll a püspököm. Az engedelmisség, amit ígértem. Bizonyos helyzetekben nem könnyű. Amikor minderről beszámoltam a lelkivezetőmnek, azt mondta, hogy nagyon egyszerű a dolog. Menjek el a szeretetszolgálatához. Ha befogadják mozgássérült barátomat, nem az én dolgom, ha nem fogadják be, akkor menjek el a püspökömhöz. Ha azt mondja, hogy nem fogadhatom be, akkor nem az én dolgod, mert engedelmisséget ígértem. Ha azt mondja, hogy befogadhatom, akkor el kell kezdenem. Így érkeztem el a püspökömhöz, aki a kontroll volt. Mikor elmondtam neki, hogy azt az indítást kaptam, fogadjam be a sérülteket a plébániára, és szeretném, ha a plébánián lenne kápolna Oltáriszentséggel, mert a megtört ostyában jelenlévő Krisztus és a sérültben jelenlévő Krisztus ugyanaz, s olyan plébániát szeretnék, ahol ez a két pólus együtt van, akkor a püspököm fölállt, odajött hozzám, átölelt és azt mondta: „Ez a jövő egyháza. Szegények és az eucharisztia.” Ezt azóta is hiszem, azóta is élem. Ez a jövő egyháza. Szegények mindig lesznek veletek, mondja Jézus. Az eucharisziában állandóan jelen van, mi választjuk szét, amit ő nem választ szét. Ezt egységben látja. Így kezdődött a somogyi kaland, folytatódott a befogadással. Ez a szentségimádásnak a másik része.

Az ars-i plébános életrajzában szerepel az ismert történet, mely szerint egy paraszt bácsi mindennap megáll az oltáriszentség előtt, aztán megy tovább. A szent plébános megkérdezte, hogy mit csinál. Azt a választ kapta: „én nézem őt, ő néz engem”. Egy nagy tudású domonkos barátom megvizsgálta ezt a mondatot, és arra a következtetésre jutott, hogy a 18. században Lyon környékén olyan nyelvjárás létezett, amelyben ez a két szó nem ezt jelenti, hanem azt, hogy „én befogadom őt és ő befogad engem”. Ez több. Nemcsak egyszerűen nézem, hanem befogadom. Ez történt azzal, hogy én befogadtam Jézust a plébánián az eucharisziában, befogadtam Jézust a sérültekben – mert aztán többen jöttek. Rajtuk keresztül is befogadott engem Jézus. Ez történik minden alkalommal, amikor szeretettel szemléljük a titkot, vagyis a misztériumot. Nem azért titok, mert érthetetlen, hanem azért, mert kimeríthetetlen. Nem tudjuk kimeríteni.

Minden ember misztérium, mert Isten gyermeke, Isten képmása és a Szentlélek temploma. Bármit mond róla az orvostudomány, a szociológia, mindig több, mert misztérium. Isten képmása, Isten gyermeke, és ezt be kell fogadnunk, amihez pedig elsősorban hitre van szükségünk, nem megértésre, mert nem nagyon tudjuk megérteni, hogyan van jelen, hol van jelen. Az eucharisziáról minden misében kimondom: „íme, hitünk szent titka”; nem a teológiánk szent titkát mondom, nem a tudásunk titkát, nem a tapasztalatunk, érzésünk szent titkát. Nem. A hit titkáról van szó. A hitnek krízise az egyházon belül is észlelhető, napjainkban is, mivel a racionalitásunkat, a tapasztalatunkat fölébe helyezzük a kinyilatkoztatásnak és az egyház tanításának. Nem a hit felől közelítjük meg, amit tudunk, tapasztalunk, hanem fordítva. Ez a hit krízise az egyházban. Nem merünk hinni. Ha megfordítom, és a tapasztalatból indulok ki, Isten soha nem lesz Isten, olyan, akinek teljhatalma van fölöttem, aki gondviselő Atyám. Ha ezt hinnénk, ha nemcsak elméletben tudnánk, hanem elhinnénk, akkor nem félnénk. Rá mernénk bízni magunkat, gyerekeinket, egyházunkat, egyházmegyénket a történelem Istenére. Nem rontotta el a

dolgokat, akkor sem, ha van bűn, ha van háború, van járvány. Isten nem rontotta el. Az ember nyúlt bele, és rontotta el. Isten jelen van mindenhol, és azon fáradozik, hogy fölfedezzük, elfogadjuk a jelenlétét és vele együtt próbáljunk továbblépni. Én befogadom őt, és ő befogad engem. Ez nekem a legfontosabb a szemlélődésben. Ez nemcsak az eucharisztia szemlélésekor valóság. Ugyanez történik, ha egy hajléktalannal, beteggel vagy bármelyik papommal vagyok. Mert bennünk van az Isten. Egészen másképp munkálkodunk együtt, ha ezt hiszed és éled is. Isten nem távoli személy, aki a mennyekben van csak, hanem itt van. Isten országa köztetek, bennetek van. De mi nem merjük elhinni. Ez a hit titka. A tudásunk, a tapasztalataink szerint a gonoszság országában járunk. Hitem szerint pedig Krisztus teste az egyház – akárhogy néz ki. Ha nem innen közelítünk, akkor fennakadunk a bűnök rostáján, és nem látunk tovább, botránkozunk és ítélkezünk. De Krisztus ezért az egyházért meghalt, és ma is odaadja magát érte. Akkor pedig nekem kell felnőnem ehhez a szeretethez, és nem őt lerángatnom. Az eucharisztia is a hit titka. Nem kovásztalan tésztát nézegetek. Érzéseim, tapasztalataim szerint nem több annál, nem tudnánk kimutatni benne Krisztust. És mégsem az. Ez az egyik legnagyobb ajándéka a semmittevésnek. Megtanított a hit oldaláról közelíteni, és nem a tapasztalat oldaláról.

A másik ajándék a remény. A tanítványok visszahőköltek attól, hogy Jézus nem védte meg magát. Semmi erőszakot nem alkalmazott, engedte, hogy megöljék. Semmit nem tett azért, hogy önmagát megvédje. A tanítványait sem védte meg, és azóta sem védi. Az egyházát sem védi meg. Mi akarjuk mindenáron megvédeni. Egy olyan Isten jelent meg, aki sebezhetővé tette magát. Nemcsak a Názáretiben, az eucharishtiában is. Az Isten sebezhető, ki van szolgáltatta nekünk. Mi vesszük magunkhoz, mi, bűnösök. Fantasztikus szeretet. Ezt kell megértenünk, mielőtt kardot rántanánk, és egy ütőképes, tiszta egyházat álmodnánk. Valami más történt. Jézus az eucharishtiában teljesen kiszolgáltatta magát. A tanítványok valóságos sokkot kaptak, mert azt a Krisztust követték, akinek a szavára a tenger lecsendesedik és tömegek jönnek. Megérinti a leprást és meggyógyul, parancsol a démonoknak és elmennek. Ezt a Krisztust érdemes követni.

Ugyanezt várjuk tőle mi is. Amikor Isten nem az erejét mutatja nekünk, hanem a gyengeségét, akkor menekülünk, ott hagyjuk, mint a tanítványok. Ez után Jézus melléjük szegődik, a két emmauszi mellé. Meghallgatja őket és elmondja nekik, hogy ennek mind meg kellett történnie. Az igazi remény nem az, hogy mentesültök a kereszttől, az igazi remény nem az, hogy hosszú életűek lesztek, hogy egészségben járhattok templomba, és lesz mindig pénzetek, meg a gyerekeiteknek sem lesz baja. Ez a mi reményünk. Az igazi remény, hogy a mennyországban el van készítve a helyünk, és mi oda tartunk. A vértanúk ezt hitték, és ezért odaadták az életüket. Mi pedig be akarjuk biztosítani, mert a reményünk az, hogy Isten segítségével megússzuk a betegségeket, a kríziseket, az egyház szűgyenét, mindent megússzuk. Olyan Istenünk van, aki megvéd minket, úgy, ahogy mi szeretnénk. Jézust nem védte meg az Atya, hanem föltámasztotta, és azt kéri, hogy mindent a húsvét fényében nézzünk. A feltámasztás felől. Nagyon nehéz elhinni nagypénteken, amikor minket korbácsolnak, amikor

mi vagyunk megszégyenítve, hogy jön a húsvét, semmi nem látszik belőle. Ez a hit titka, és úgy kell átélnünk ezeket a helyzeteket, hogy a feltámadt Krisztus testének vagyok a tagja és akármilyen történik, feltámadás jön és örök élet. Ez nem ópium, ez a Valóság.

Nem választjuk ketté a dolgokat; mert a mennyország itt van, Isten országa elkezdődött, amikor megkeresztelkedtünk. Nem arról van szó, hogy a halálunk után majd magasabb osztályba léphetünk, mert jók voltunk. Elkezdődött egy kapcsolat, ami beteljesedik akkor, amikor megérkezünk. A mi reményünk az, hogy megússzuk, viszonylag egészségesen és gazdagon. Jézus ezt senkinek nem ígérte meg. Mi mégis vakon hiszünk abban, hogy ez így van, mert a mi oldalunkon áll az Isten. Az ószövetségi népek körében az nyert, akinek az Istene erősebb volt. Isten nem a mi oldalunkon áll, hanem azon dolgozik, hogy mi álljunk az ő oldalára, és őt kövessük, akármilyen van, és adjuk oda az életünket, ahogy ő odaadta. Mert csak akkor van termés. A mag halálában szökken szárba. Ez életünkre, munkánkra is igaz. Amikor odaajándékozom magam, akármilyen kicsit, vagy akármilyen formában, már reprezentálom a Szentháromságot. Az Atya, a Fiú és a Szentlélek állandó önajándékozásban él. Ezt kell megmutatnunk egészen odáig, hogy az életünket is odaajándékozzuk. És el fogják hinni, hogy az Isten szeret bennünket.

A VIGILIA KIADÓ AJÁNLATA

ANDREA RICCARDI

Perifériák. Az egyházat érintő válságok és újdonságok

Megválasztása után Ferenc pápa azonnal felhívta mindenki figyelmét a perifériák témájára, de már korábban is emlékeztetett rá: „Az egyház arra kapott meghívást, hogy kilépjen önmagából és elmenjen a perifériákra, nemcsak a földrajzi, hanem az egzisztenciális peremvidékekre is: ahol a bűn, a fájdalom, az igazságtalanság, a tudatlanság misztériuma lakik, ahol megvetés övezi a vallásos embereket, a gondolkodást, és ahol minden nyomorúság jelen van.” Andrea Riccardi, a Sant’Egidio közösség alapítójának könyve a pápa szavaiból kiindulva konkrét és metaforikus perifériák keresésére indul, melyek történetét szent szövegekből kell felfejtenünk, hogy aztán áttekintve az évezredek, azokhoz a metropoliszokhoz érzünk, amelyekben ma élünk. A kötet kérdéseket tesz fel nekünk az egyház által átélt válság mély értelméről és a remény útjáról, amelyet bejárhatunk, hogy a keresztény üzenet új központi szerepét felfedezzük. Ára: 3,900 Ft

cardi, a Sant’Egidio közösség alapítójának könyve a pápa szavaiból kiindulva konkrét és metaforikus perifériák keresésére indul, melyek történetét szent szövegekből kell felfejtenünk, hogy aztán áttekintve az évezredek, azokhoz a metropoliszokhoz érzünk, amelyekben ma élünk. A kötet kérdéseket tesz fel nekünk az egyház által átélt válság mély értelméről és a remény útjáról, amelyet bejárhatunk, hogy a keresztény üzenet új központi szerepét felfedezzük. Ára: 3,900 Ft